

Laura Mukkala

Avustajat, olkaa hyvä!

2. apulaisohjaajan rooli kokopitkässä elokuvassa

Opinnäytetyö
Viestinnän koulutusohjelma

Maaliskuu 2016

Tekijä/Tekijät	Tutkinto	Aika
Laura Mukkala	Medianomi	Maaliskuu 2016
Opinnäytetyön nimi		33 sivua 2 liitesivua
Avustajat, olkaa hyvä! 2. apulaisohjaajan rooli kokopitkässä elokuvassa		
Toimeksiantaja		
Dionysos Films		
Ohjaaja		
Lehtori Heikki Ortamo		
Tiivistelmä		
<p>Tämän opinnäytetyön tavoite on selventää toisen apulaisohjaajan työnkuvaa suomalaisessa kokopitkässä elokuvassa. Työnimikettä tutkitaan kirjallista materiaalia ja oma-kohtaista kokemusta hyödyntäen sekä syvennyttään toisen apulaisohjaajan työhön. Opinnäytetyön produktiivinen osa oli toisen apulaisohjaajan tehtävä elokuvassa Kanelia kainaloon, Tatu ja Patu!, joka on suosittuun kirjasarjaan perustuva elokuva. Kuvaukset suoritettiin joulukuusta 2015 helmikuuhun 2016 Helsingissä.</p> <p>Työssä pureudutaan myös syvällisemmin suurempiin teemoihin, jotka kuvausten aikana olivat ajankohtaisia, kuten lapsiryhmien kanssa työskentely ja aikataulumuutokset. Opinnäytetyö käsittelee myös elokuva-avustajan työtehtäviä, niiden monimuotoisuutta ja tähän liittyvää ennakkotyötä; ketä hakea avustajaksi ja mistä.</p> <p>Työn päätavoite on esitellä toisen apulaisohjaajan roolia ennakkotyöskentelystä kuvausten loppuun saakka niin ammatillisesta kuin myös harjoittelijan näkökulmasta: miltä työ näyttää keltanokkaisen työharjoittelijan silmissä, mikä yllätti ja mitä opittiin. Tavoite on siis myös esitellä projektin aikana koettua oppimisprosessia.</p>		
Asiasanat		
Toinen apulaisohjaaja, elokuva, harjoittelija		

Author (authors)	Degree	Time
Laura Mukkala	Bachelor of Media Communication	March 2016
Thesis Title Extras, action! Role of 2nd assistant director in full lenght movie		33 pages 2 pages of appendices
Commissioned by Dionysos Films		
Supervisor Heikki Ortamo, Senior Lecturer		
Abstract <p>The objective of this thesis is to clarify the job of 2nd assistant director in a Finnish full length movie. The job title is researched through written material and personal experience, whilst entering to the job itself. Productive part of the thesis contains a job as a 2nd assistant director in "Tatu ja Patu"-movie, which is based on a popular children's book series. The film was shot in Helsinki from December 2015 to February 2016.</p> <p>This work takes an in-depth sight to themes that were topical to me at the film shoot, such as working with groups of children and changes in timetables. The thesis also explains the role of a movie extra, the versatility of it and the preproduction work linked to extras; where to get them and who to take.</p> <p>The main goal of this work is to introduce the role of a 2nd assistant director from pre-production to the last day of shoot. This is done not only from a professional perspective, but also seen through the eyes of an intern. What is the job like as a rookie intern, what was learned and what was surprising. So the goal is also to demonstrate the learning process that was experienced through this project.</p>		
Keywords 2nd assistant director, movie, intern		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	ROOLI	7
2.1	Kuka tekee?	7
2.2	Hierarkia.....	8
2.3	Teemana Tatu ja Patu	10
2.3.1	Kirja-adaptaatiosta elokuvaksi	10
2.3.2	Teeman vaikutus työhön	11
3	ENNAKKOTYÖSKENTELY.....	12
3.1	Mitä tein?	12
3.2	Ketä hain?.....	14
3.2.1	Taustahenkilöt.....	14
3.2.2	Replikoivat.....	15
3.2.3	Body double	16
3.3	Palkkaus	17
3.4	Kuvauksiin valmistautuminen.....	17
4	SETISSÄ	18
4.1	Avustajien saapuminen.....	19
4.2	Sopimukset	19
4.3	Toiminnan suunnittelu.....	20
4.4	Kuvauspäivät ilman avustajia.....	21
5	VIESTINTÄ.....	21
5.1	Avustajien kanssa	22
5.2	Työryhmän kanssa.....	23
5.3	Avustajaryhmien koordinointi	24
6	RISKIT JA ONGELMAT.....	25
6.1	Aikataulut	25
6.2	Yleiset väärinymmärrykset.....	26
6.3	Suurien ryhmien hallinta	27
7	YHTEENVETO	29

LÄHTEET	31
KUVALUETTELO.....	34
LIITTEET	
Liite 1. Avustajaohjeistus	
Liite 2. Call sheet	

1 JOHDANTO

Pääosin avustaja on henkilö, jonka tehtävänä on esimerkiksi vain oleilla, syödä, juoda tai vain kulkea taustalla kun näyttelijät näyttävät kameralle, kuitenkin ohjaajan tai apulaisohjaajan ohjeiden mukaan. (Avustajat 2016)

Kovin monella elokuvan katsojalla tuskin tulee mieleen kiinnittää huomiota valkokankaalla näkyvään taustatoimintaan ohikulkijoihin, kanssamatkustajiin tai kahvilan asiakkaihin. Näyttelijän roolisuorituksen ollessa keskiössä muu toiminta hämärtyy, ellei taustalla tapahdu jotain poikkeavaa. Tämä onkin avustajatoiminnan ydin; elokuvauksen tapahtuessa ei-luonnollisessa ympäristössä (kuten studio tai yleisöltä suljettu kuvauspaikka) on tärkeää, että ympäristö näyttää uskottavalta. Mikä olisikaan kummallisemman näköistä elokuvasa kuin tyhjä Stockmann iltapäiväruuhkan aikaan tai kahvila ilman muita asiakkaita? Taustalle tarvitaan elämää, ja suomalaisessa elokuvatuotannossa vastuu sen tuottamisesta on yleisesti 2. apulaisohjaajalla.

Tämän opinnäytetyön alkusysäys onkin lähtenyt liikkeelle tarjouksesta tulla harjoittelijana 2. apulaisohjaajaksi elokuvaan "Kanelia kainaloon, Tatu ja Patu!", joka on Dionysos Filmsin koko perheelle suunnattu tuotanto. Kuvaukset suoritettiin joulukuun 2015 ja helmikuun 2016 välillä Helsingissä, ja pääsääntöinen tehtäväni oli huolehtia avustajista. Joulukuusta helmikuuhun sain ensimmäistä kertaa kokea kokopitkän elokuvan tuotannon, joka huipentui Linnanmäellä kuvattaviin massakohtauksiin miltei 200 lapsiavustajan kanssa.

Tutkimuskysymykseni tässä työssä on: mitä 2. apulaisohjaaja tekee kokopitkässä suomalaisessa elokuvassa? Mitä työ pitää sisällään? Kantava teema opinnäytetyössä on myös ensikertalaisuus; miltä työtehtävä vaikuttaa, kun siitä ei ole mitään ennakkoluuloja?

Työn kirjallisessa osiossa käyn läpi tehtäviäni 2. apulaisohjaajana; mitä tehtäviä työhön kuului ja miten ne tein, missä olin ja mihin aikaan; mitä ongelmia kohtasin, ja mitä opin? Pureudun myös syvällisemmin suurempiin kuvausten aikana itselleni ajankohtaisiin teemoihin, kuten lapsiryhmien kanssa työskentely ja aikataulumuutokset. Näitä tarkastellaan työtehtävänä niin ammattilaisen, kuin myös keltanokkaisen harjoittelijan näkökulmasta. Tuon kirjallisessa osiossa esille omia kokemuksiani, käyttäen hyödyksi lähdemateriaalia teoreet-

tisen aineiston pohjana. Tavoitteenani on esitellä toisen apulaisohjaajan roolia työnkuvana niin lukijallekin, kuin myös itselleni; olkoon tämä kirjallinen työ oppimiskokemuksen samanaikainen taidonnäyte ja purku.

2 ROOLI

2. apulaisohjaajan työ on yksi vähemmän tunnetuista elokuva-alan ammanteista. Osasyyn tähän on siinä, että työnimike ei kuulu jokaiseen tuotantoon samalla tavalla kuin esimerkiksi ohjaaja, tuottaja tai kuvaaja. Jokainen tuotanto on erilainen ja työtehtävät saattavat vaihtua, mutta pitkissä elokuvissa avustajatoiminta on 2. apulaisohjaajan päätehtävä. Hänen on käsiteltävä suuria määriä ihmisiä, välitettävä viestejä ja annettava ohjeita selkeästi, tiiviisti ja varmasti. Hyvät viestintä- ja johtamistaidot sekä kyky työskennellä paineen alla ovat ratkaisevia (BBC 2016). Tässä kappaleessa käyn läpi kyseistä roolia osana työryhmää: kuka sen tekee, kenen alaisuudessa ja kenen kanssa.

2.1 Kuka tekee?

Apulaisohjaaja, toinen apulaisohjaaja, harjoittelija, tuotantopäällikkö, tuotantoassistentti. Siinä muutama työnimi henkilölle, joka voi olla vastuussa avustajien hankkimisesta. Kun vertaa pitkää, kaupallista elokuvatuotantoa esimerkiksi pienen budjetin musiikkivideoon on selvää, että pitkässä elokuvassa vaaditaan tarkempia raameja eri ihmisten työtehtäville tuotannossa. Työ on kuvauspäivien, budjetin ja tehtävien osalta vaativampaa. Tämän vuoksi avustajille tarvitaan pääsääntöisesti aina oma henkilönsä suomalaisessa elokuva- ja tv-tuotannossa.

Roolituspalvelussa käytetään näyttelijöistä yksinkertaisen selkeää jaottelusysteemiä: ammattinäyttelijät, puoliammatillaiset ja harrastelijat (Virtanen 2012, 39). 2. apulaisohjaaja työskentelee lähinnä harrastelijoiden ja puoliammatillaisien kanssa, tuottajan ja ohjaajan keskittyessä ammattinäyttelijöiden valintaan. Harraste- ja puoliammatillaisnäyttelijöiden roolitus ei pidä sisällään samanlaisia paineita kuin päänäyttelijöiden valitseminen, sillä heitä otetaan nimenomaan pienempiin rooleihin. Tähän ryhmään kuuluvat elokuvan avustajat.

Itse ampaisin työtehtävään harjoittelijana, ilman aiempaa kokemusta työtehtävästä; alan kokemusta olen kerännyt miltei ainoastaan tuotantopuolelta. Sen takia pestin varmasti alun perin sainkin, sillä esituotantotehtävät, casting eli näyttelijöitten roolitus ja hyvät ammatilliset vuorovaikutussuhteet ovat oleellisia taitoja avustajien hankkimisessa. Moni tuotantopuolen työntekijä onkin hoitanut 2. apulaisohjaajan työtä jossain vaiheessa uraansa.

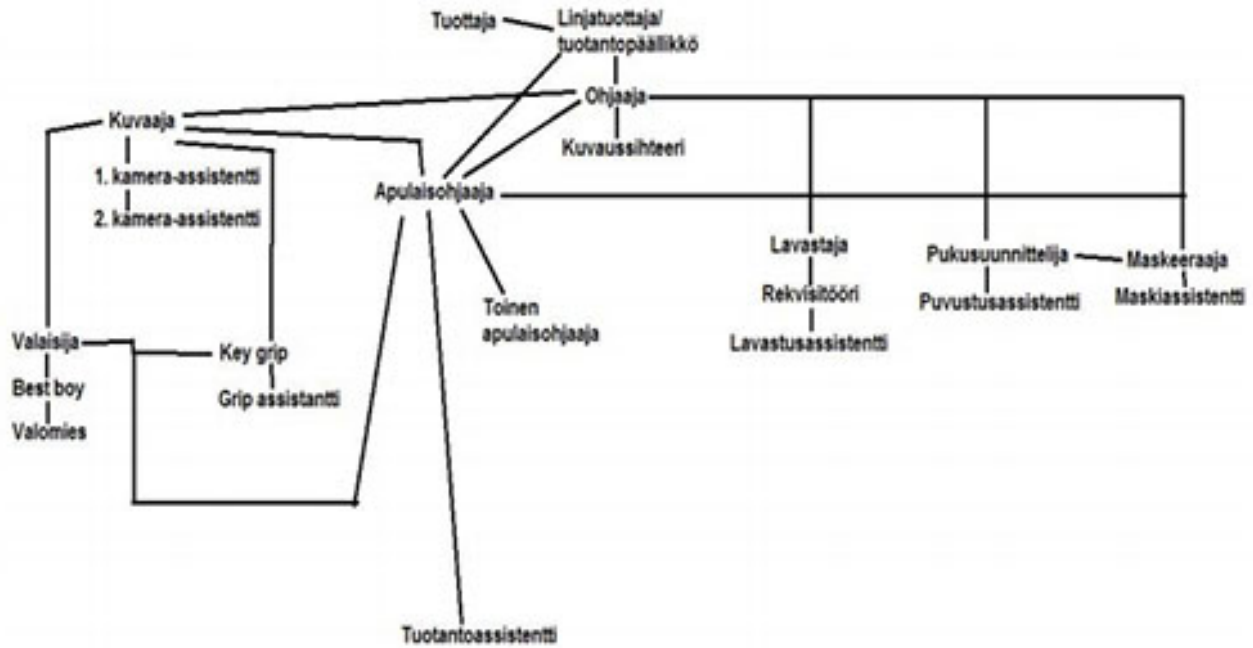
Vaikka kokemuksestani oli tietenkin tässäkin tehtävässä apua ja samankaltaisuuksiakin löytyy, oli Dionysos Filmsiltä rohkea veto ottaa tällaisen kaliiberin tuotantoon harjoittelija 2. apulaisohjaajaksi. Vainio (2014, 7) toteaaakin, että harvemmin harjoittelijaa pistetään työtehtävään ilman aiempaa kokemusta, sillä työ on todellisuudessa hyvin aikaa vievää ja vaativaa.

Harjoittelijan työtehtäväksi voidaan onneksi myös luetella *oppiminen*. Se, ettei aikaisempaa kokemusta ole, ei ole ongelma jolla harjoittelijan pitäisi päättään vaivata. Työkokemuksena tämä pesti olikin itselleni kullanarvoinen, ja uskon sen tuoneen juuri oikeanlaista työkokemusta omaan palettiini.

2.2 Hierarkia

2. apulaisohjaaja toimii suoraan apulaisohjaajan alaisena. Apulaisohjaajan päävastuu on kuvausten käytännön toimivuudessa; hän tekee aikataulut ja pitää kuvaustilanteessa huolen, että ne pitävät (Rabiger 1997, 332). Apulaisohjaaja ja 2. apulaisohjaaja käyvät yhdessä läpi avustajien tarpeen kohtausta kohdaukselta, ja selvittävät muut työtehtävät, joissa apulaisohjaaja saattaa tarvita apua. Ohjaajakin kertoo avustajia koskevat määrä-, sukupuoli- ja ikätoiveensa ja tässä tapauksessa allekirjoittanut etsii kaikki tarvittavat avustajat (Pienihäkkinen 2009, 28). Apulaisohjaajalla pitää olla selvät sävelet aikataulujen ja tapahtumien suhteen niin että kommunikaatio toimii sujuvasti, ja hän onkin se henkilö, jolla on kaikki langat niin sanotusti käsissä. Siinä missä ohjaaja on vastuussa elokuvan taiteellisesta näkemyksestä, on apulaisohjaaja kiinnostunut ennemminkin käytännön järjestelyistä.

Kuva 1. Elokuvatuotannon komentoketju (Luostarinen 2015, 10).

Kuten kuvasta 1 käy ilmi, apulaisohjaaja on tekemisissä koko työryhmän kanssa, ja 2. apulaisohjaaja toimii hänen alaisenaan. Kaikki kuvauksiin liittyvä informaatio kulkee apulaisohjaajan kautta. Hän on kuvaustilanteessa ennen kaikkea tuottajan ja tuotannon edustaja, vaikka nimi apulaisohjaaja viittaisikin ennemmin ohjaajan avustamiseen (Luostarinen 2015, 27). Itsekin koin tuotantoryhmän myös hyvänä tiedonantajana mahdollisissa kysymyksissä.

Vaikka toinen apulaisohjaaja työskenteleekin tiiviisti apulaisohjaajan kanssa, muutkin työryhmän jäsenet tulevat tutuksi jo esituotantovaiheessa. Avustajiin liittyvät yksityiskohdat pitää selvittää eri osastoilta, jotka lähtökohtaisesti keskittyvät elokuvan visuaaliseen ilmeeseen. Puvustajalla, maskeeraajalla ja rekvisiitörillä on visio tai suunnitelma elokuvan näkemyksestä, johon avustajien pitää sopia. Tämän vuoksi ennen kuvauksia on tärkeää ottaa selvää näiltä tahoilta mahdolliset rajoitukset tai lisätoiveet, joihin avustajien pitää kiinnittää huomiota. Kanelia kainaloon, Tatu ja Patu- tuotannossa esimerkiksi pyydettiin, etteivät avustajat tulisi kuvauksiin vihreissä vaatteissa. Joinakin päivinä avustajia myös pyydettiin tuomaan omia matkalaukkuja kuvauksiin rekvisiitaksi. Cateringin on hyvä olla myös selvillä vesillä kuvauspäivien avustajamäärästä; avustajille tarjotaan yleisesti ottaen välipalaa kahvin ja teen kera, joten catering-henkilöstön kanssa pitää sopia tarjottavat purtavat määrineen.

Työskentelin myös tiiviisti tuotantotiimin kanssa, osin puhtaasti siitä syystä, että jaoimme saman toimiston. Dionysos Filmsin tuotantokoordinaattori ja tuotantopäällikkö olivat myös itse työskennelleet aikaisemmin 2. apulaisohjaajana, joten he toimivat minulle hyvinä mentoreina.

2.3 Teemana Tatu ja Patu

Tatu ja Patu seikkailevat Aino Havukaisen ja Sami Toivosen yhdessä kirjoittaman ja kuvittaman lastenkirjasarjan päähenkilöinä yhteensä 17 kirjan sivuilla. Kirjoja on myyty Suomessa yli 900 000 kappaletta ja hahmojen pohjalta tehdään nyt ensimmäistä kertaa elokuva. Elokuvassa *KANELIA KAINALOON, TATU JA PATU!* veljekset matkustavat junalla Helsinkiin tapaamaan 9-vuotiaasta ystäväänsä Veeraa, joka on kutsunut pojat Linnanmäelle pystytetyn Suomen suurimman piparkakkutalon avajaisiin. Veeran myöhästyttyä rautatieasemalta jouluruuhkien vuoksi veljekset suuntaavat omin neuvoin suureen kaupunkiin. Seuraa hullunkurisia sattumuksia pursuileva seikkailu; taidemuseosta löytyy ”lahjakas” taiteilija, tavaratalossa joulupukki ja -kuusi menevät iloisesti sekaisin ja kaneliahan voi heittää puuron sijasta vaikka kainaloon! (Otava 2015).

Kun suositusta kirjasarjasta luodaan elokuvaa, osa markkinoinnista on jo tehty. Ennestään tutut hahmot ja teemat antavat katsojalle osviittaa siitä, minkälainen lopputulos on odotettavissa, ja tämä pitää ottaa huomioon jo heti käsikirjoitusvaiheessa. Elokuvan työryhmänkin pitää olla tietoinen tästä. Elokuva-tuotannossa käsikirjoitusta voi tulkita eri tavoin, jos tarkastelee sitä esimerkiksi kuvaajan tai näyttelijän silmin. Työssään he painottavat erilaisia asioita, ja näkökulma valikoituu sen mukaan, mitkä ovat ammatin vaatimukset (Hyytiä 2004, 108).

2.3.1 Kirja-adaptaatiosta elokuvaksi

Elokuvia, jotka pohjautuvat johonkin jo olemassa olevaan teokseen, kutsutaan elokuva-adaptaatioksi. Elokuv-adaptaatio on tuotantoyhtiön luova näkemys kirjasta ja kirjailijan alkuperäisestä ideasta. Elokuv-adaptaatiolla pyritään vastaamaan yleisön odotuksiin ja asenteisiin (Kälkäinen 2015, 5,11).

Hyytiän (2004, 12) mukaan adaptaatiopohjainen käsikirjoitusprosessi koostuu karkeasti neljästä vaiheesta. Ensimmäisessä vaiheessa alkuperäisteoksesta kiinnostunut elokuvan tekijä solmii optiosopimuksen alkuperäisteoksen tekijän kanssa. Seuraavassa vaiheessa käsikirjoittaja työstää synopsista tai treatmenttiä, eli elokuvan juonitiivistelmää. Kolmas vaihe käsittää käsikirjoituksen kehittämisen erilaisten versioiden kirjoittamisen, keskusteluiden, palautteen ja uudelleen kirjoittamisen avulla. Viimeinen vaihe on käsikirjoituksen viimeistelyä, johon vaikuttavat elokuvan kuvauksiin valmistautuvien tekijöiden kommentit.

Hyvä elokuva-adaptaatio on elokuva, jota ei ole kopioitu täysin identtisesti alkuperäisestä teoksesta. Sitä on kehitetty ja sillä on jokin syvempikin merkitys kuin olla vain muunnos jostain muusta teoksesta. Se on myös samalla oma, itsenäinen elokuva (Kälkäinen 2015, 11). Tatu ja Patu- elokuva sai heti oman näkemyksensä, kun kirjan piirroshahmot siirtyvät valkokankaalle oikeina ihmisinä. Elokuvan ympäristö muuttuu realistisemmaksi ja tuo omat teemansa verrattuna kirjasarjaan. Kirjat viestivät informaatiossa sanojen avulla, toisin kuin elokuvat ja näytelmät. Kirjassa teema on yhtä tärkeä kuin juoni, ja vaikka elokuvassakin teemat ovat vahvoja, niiden tarkoitus on yksinomaan lujittaa ja antaa tarinalle ulottuvuutta (Seger 1992, 14).

2.3.2 Teeman vaikutus työhön

Tatu ja Patu- kirjasarja on tuttu monelle suomalaiselle, joten kun elokuvaan haettiin avustajia, oli halukkaita tulijoita paljon. Kirjasarjan suosio auttoi ehdotomasti 2. apulaisohjaajan töitä, sillä moni haki avustajaksi pelkästään tällä perusteella. Hakemuksista näki myös, että kyseessä oli koko perheen elokuva, sillä moni lapsi olisi halunnut lähteä mukaan. Valitettavasti suurin osa elokuvan lapsiavustajista kuului Linnanmäelle tuleviin ryhmiin, ja yksittäiset lapsihakijat piti muista kohtauksista karsia pois kuvauksien myöhäisen aikataulun tai pituuden takia. Lasten työtunnit ja -ajat kuvauksissa on rajoitettu lain mukaan (Catliff & Granville 2013, 133). Linnanmäen lapsiryhmät olivatkin alusta alkaen innoissaan kuvauksista. Lapsen näkökulmasta tiedossa oli mielenkiintoinen kokemus kavereitten kanssa, jonka avulla sai vielä kerättyä rahaa yhteiseen hankkeeseen. Paikalla olleet suositut näyttelijät olivat myös kelpo ve-

tonaula. Vaikka Tatun ja Patun läsnäolo olikin lapsille tärkeää, suhtautuminen hahmoihin ei perustu pelkästään niiden viehätysvoimaan, vaan tarinan uskotavuuteen ja mielenkiintoisuuteen, jonka osana hahmot kuvataan. Sisällöllisten tekijöiden on sovittava tarinan roolitukseen, joka kuvastaa vetovoimaisuuden moniulotteisuutta (Valkonen 2012, 201).

Omasta kokemuksesta voin sanoa, että lapsiavustajien saaminen tähän nimenomaiseen projektiin oli varmasti helpompaa kuin aikuisten saaminen olisi ollut. Tatu ja Patu- elokuva perustuu samannimiseen kirjasarjaan, jota moni lapsi on jossain vaiheessa elämänsä lukenut, joten moni halusi mukaan pelkästään tämän takia. Kirjasarjan kuuluisuus lisäsi innostusta, ja moni ryhmä halusi olla osana tätä kokoperheen elokuvaa. Palkkion suuruudessa ei myöskään tullut niin paljon kyselyitä kuin vanhemmilla avustajilla. Palkkiot menivät automaattisesti luokkien tai ryhmien yhteiseen kassaan, ja lapsilla on eri käsitys rahasta kuin töissä käyvällä aikuisella.

3 ENNAKKOTYÖSKENTELY

Ennakkotyöskentely Tatu ja Patu- elokuvaan alkoi miltei heti työsopimuksen kirjoituksen jälkeen, jolloin kuvausten alkuun oli muutama viikko. Tässä ajassa minun oli määrä löytää ensimmäiset avustajat ja tutustua työnkuvaan paremmin. Elokuvalla oli kaksi kuvausjaksoa: neljä päivää joulukuussa ja 20 päivää tammi- helmikuussa. Joulukuun jakso toimi itselleni niin sanotusti esimakuna tulevaan, sillä alkuvuoden kuvaukset tulivat olemaan vaativammat.

Ennakkotyöskentely kuuluu oleellisena osana 2. apulaisohjaajan työnkuvaan, ja tässä kappaleessa käynkin läpi mitä se käytännössä tarkoittaa.

3.1 Mitä tein?

Aika ennen kuvauksia kului itselläni pääsääntöisesti tietokoneen äärellä puheilin kädessä. Kävimme apulaisohjaajan kanssa käsikirjoituksen kohtausta kohtausta läpi kartoittaaksemme avustajatarpeen, jonka perusteella otin yhteyttä ihmisiin, jotka olivat mahdollisesti kiinnostuneita tulemaan mukaan.

Nykypäivänä avustajia haetaan pääsääntöisesti sosiaalisen median kautta, eikä tämä tuotanto ollut poikkeus. Facebookiin on perustettu ryhmiä avustajien hakemiselle, joissa tuotannot ja avustamaan haikailevat ihmiset kohtaavat. Tällaiseen ryhmään laitettun ilmoituksen kautta sain hakemuksia ihmisiltä, jotka halusivat tulla mukaan elokuvaan. Heidän kanssaan aloitin soitto- ja sähköpostirumban ottaakseni alustavasti selvää kiinnostuneiden ihmisten määräästä. Aikataulumuutosten takia kysely oli välillä haastavaa, sillä avustajatarve saattoi muuttua sovituista ajoista hyvinkin nopeasti. Tämän takia omat vuorovaikutussuhteet ja puhelimesta puhumisen taito joutuivat tulikokeeseen.

Kun massakohtaukseen hakee avustajaryhmiä, pitää ensimmäiseksi kartoittaa mahdolliset kriteerit. Minkäikäisiä ihmisiä halutaan mukaan, onko sukupuolella väliä? Pitääkö heillä olla erityistaitoja, tai onko puvustuksen kannalta yksityiskohtia joita pitää ottaa huomioon?

Koululuokat, urheiluseurat, kuorot ja muut harrasteryhmät ovat hyviä esimerkkejä paikoista, joista avustajaryhmiä voi lähteä hakemaan. Etenkin jos avustamisesta voi saada rahallisen palkkion, ryhmät jotka keräävät itselleen rahaa esimerkiksi turnauksiin tai retkiin haluavat lähteä mukaan. Myös mahdollisuus päästä elokuvan kuvauksiin on joillekin ainutkertainen kokemus, joka innostaa ryhmiä lähtemään mukaan. Toinen paikka, josta ryhmiä voi hakea, on avustajia välittävät yritykset. Suomessa tällaisia yrityksiä ei ole monta, ja niistäkin osa toimii epävirallisesti esimerkiksi facebookissa. Tällä tavalla voi löytää avustajia, jotka ovat hieman kokeneempia kyseisessä tehtävässä. Avustajia välittävien yritysten kanssa työskentely on siinä mielessä ammattimaisempaa kuin vaikkapa koululuokkien. Mutta kuten sanottu, Suomessa toiminta on pientä ja välitettäviä avustajia ei ole niin montaa, mikä johtaa samojen ihmisten käyttämiseen.

Avustajia voi löytää myös muualta kuin sosiaalisesta mediasta. Suuren osan Suomessa vuosittain valmistuvista pitkistä elokuvista tuottavat jatkuvasti toiminnassa olevat yritykset, mutta alalla toimii kuitenkin myös yhtiöitä, jotka tuottavat pitkiä elokuvia vain epäsäännöllisesti. Varsinkin merkittävillä jatkuvasti toimivilla yrityksillä on tyypillisesti vireillä yhtä aikaa useampia hankkeita eri vaiheissa (Oksman 2013, 90). Tuotantoyhtiössä pidetyt aiemmat casting-tilaisuudet ja toisten tuotantojen 2. apulaisohjaajat osoittautuivat erittäin hyväksi avuksi metsästäessä avustajia, etenkin jos kiikarissa oli tietynlainen

henkilö. Jos omista hakukansioista ei tunnu löytyvän oikeanlaista henkilöä, on hyvä kääntyä kollegoiden puoleen.

3.2 Ketä hain?

Elokuva-avustajia tarvitaan erilaisiin tarkoituksiin käsikirjoituksen ja aikataulun luomien raamien mukaan, jotkut kohtaukset vaativat anonyymiä taustaväkeä kun taas joissain kohtauksissa vaaditaan tarkempia roolihahmoja (Kingdon 2004, 311). Käsikirjoituksen purku antoi osviittaa tarvittavista avustajista, ja heidät voidaankin tuotannon puitteissa lajitella erilaisiin kategorioihin.

3.2.1 Taustahenkilöt

Ohikulkija, Stockmannin asiakas, lipunmyyjä juna-asemalla. Tämän avustajaryhmän tarkoitus on täyttää kuvan taka-ala, jotta se näyttäisi luonnollisemmalta. Avustajia ohjataan yleensä suurena ryhmänä, ilman yksilöllisyyttä tai vuorosanoja. Taustahenkilöiden tarkoitus on nimenomaisesti sekoittua taustaan kiinnittämättä suurta huomiota, ja heitä tarvitaan kuvauksiin eniten. "Taustahenkilö" on terminä epävirallinen ja hieman epämääräinen, sillä kyseiselle avustamisen muodolle ei ole omaa virallista nimitystään.

Koska etenkin julkisissa tiloissa ohikulkijoita ja muita ihmisiä näkyy paljon, tarvittiin tällaisia avustajia aina suurehkoja määriä, ja tämä olikin suurin työsarjani minulle. Taustalla näkyviä ihmisiä haluttiin kuvauksiin viidestä henkilöstä kahdeksataan, niin päivä- kuin yökuvauksiinkin. Joihinkin kohtauksiin Tatu ja Patu- elokuvassa haluttiin esimerkiksi työntekijöitä liikkeeseen tai näyttelijän roolihahmolle, taiteilijalle, assistentti- tähän työhön valittiin avustajia. Myöskään heillä ei ollut vuorosanoja, mutta vaatimuksia löytyi muun muassa puvustuksen puolelta. Taiteilijan assistentiksi haluttiin miehiä remonttivaatteissa ja Linnanmäen työntekijöiksi nuoria aikuisia. Heidän kokonsa piti varmistaa ja käydä läpi puvustuksen kanssa, jotta ulkopuolisilta tahoilta tulevat roolivaatteet olisivat sopivat.

Suuria avustajamääriä tarvitaan pääsääntöisesti massakohtauksiin, millä tarkoitetaan kohtausta, jossa kuvassa näkyy näyttelijöiden lisäksi suuri määrä

avustajia (Vainio 2014, 22). Massakohtauksissa ulkonäöllisillä seikoilla ei niinkään ole väliä, vaan tarkoitus on saada mahdollisimman paljon ihmisiä kuviin. Kun avustajatarve pyörii sadoissa, yksittäisten ihmisten palkkaaminen ei ole käytännöllistä. On helpompi kutsua mukaan ryhmiä jotka tulevat avustamaan monen ihmisen voimin. Näin ollen 2. apulaisohjaajan työtaakka kevenee, ainakin avustajien määrän osalta. Suurien ryhmien kanssa työskennellessä täytyy olla oma muistilistansa, jonka mukaan työskennellä. Kanelia kainaloon, Tatu ja Patu!- tuotanto kulminoitui osaltani viimeiseen kuvausviikkoon, kun avustajia tarvittiin paikalle yhtä aikaa parhaimmillaan 200, ja seuraavana päivänä 150. Näistä yli puolet oli alakouluikäisiä lapsia.

Vaikka Kingdonin mukaan (2004, 311) avustajat ovat kuvauspaikan vähiten arvostettu ryhmä ja yleisesti ottaen heitä ohjataan kuin karjaa, on tärkeää että he kokevat itsensä arvostetuksi. Elokuvauksessa jokaisen työpanos on tärkeä, ja toisen apulaisohjaajan tehtävänä onkin kertoa tämä avustajille. 2. apulaisohjaaja edustaa heidän silmissään tuotantoyhtiötä ja koko elokuvaa, joten mielenkiintoisen kuvauspäivän lisäksi avustajille halutaan antaa hyvä mieli ja innostus lähteä kuvauksiin mukaan uudestaan.

3.2.2 Replikoivat

Replikoivat avustajat ovat niitä onnekkaita, jotka saavat vuorosanoja. Monet avustamaan hakevat henkilöt, etenkin he, joilla ei ole paljoa kokemusta alasta, toivovat saavansa tätä kautta kokemusta näyttelijänä. Replikointi on avustajalle tärkeä tehtävä, sillä se sitoo hänet kiinteäksi osaksi käsikirjoitusta. Roolitusprosessin kiistatta tärkein funktio on löytää käsikirjoituksen rooleihin sopivimmat näyttelijät (Virtanen 2012, 35). Replikoinnista saa myös yleensä suuremman palkkion.

Siinä missä taustahenkilöiksi pääsee periaatteessa kuka tahansa, replikoiviin rooleihin toivotaan hieman esiintymiskokemusta, sillä kun esiintyjät ovat uskottavia, "koko setti kuhisee" (Irving 2010, 30). Koska kyseessä on kuitenkin avustajan työ, moni näyttelijäksi itseään kutsuva henkilö ei halua ottaa roolia ammatillisista syistä. Replikoiviin avustajarooleihin onkin tärkeää löytää oikeanlainen henkilö, joka ei kavahda roolin pienuutta.

Tatu ja Patu- tuotannossa replikoivia avustajarooleja ei ollut monta, monen hakijan harmiksi. Vaikka avustajia olikin satoja, replikoivia heistä oli alle viisi. Tähän vaikuttivat osalta muutokset käsikirjoituksessa; siinä missä alunperin replikoivia rooleja löytyi, saattoivat ne seuraavana päivänä kadota käsikirjoituksesta. Tämä tapahtui myös toisin päin, ja onneksi paikalla olleista avustajista löytyi henkilö, jolla oli tarpeeksi itseluottamusta ja heittäytymiskykyä lähteä lausumaan juuri keksittyjä vuorosanoja.

3.2.3 Body double

Body doublerin tai stuntin esittäjän tarkoitus on korvata päänäyttelijä kohtauksissa, joissa hän ei ole fyysisesti paikalla tai ei muuten ole kykene näyttämään kohtausta. Oli sitten kyseessä räjähtävä auto tai alastonkohtaus, joskus paikalle tarvitaan oikean näyttelijän sijainen (Irving 2010, 42). Puku- ja maskeerausosasto ovat vastuussa sijaisnäyttelijän habituksen uskottavuudesta, mutta on myös tärkeää, että kyseinen henkilö täyttää tietyt vaatimukset. Stuntikoordinaattori on yleensä 2.apulaisohjaaja (Nemy 1999, 198).

Tatu ja Patu- tuotannon mielenkiintoisin avustajahaku tulikin silloin, kun kävi ilmi ettei yksi päänäyttelijöistämme pääse kuvaamaan kohtaustaan päällekkäin menevän teatterinäytöksen takia. Sain tehtäväkseni hakea saman pituisen ja kokoisen naisnäyttelijän, jolla on identtiset hiukset näyttelijän kanssa. Työtä helpotti onneksi tulevan kohtauksen kameran suuntaus, sillä kohtaus tultaisiin kuvaamaan näyttelijästä katsottuna takaapäin. Irving mainitseekin (2010, 44), että niksit kameran asettelun kanssa voivat olla hyödyllisiä, kun näyttelijöiden kanssa on rajoituksia.

Vaikka avustajahakuun on monia resursseja niin sosiaalisessa mediassa, casting tilaisuuksissa kuin myös työyhteisössä, sijaisnäyttelijän etsiminen voi olla vaikeaa. Kuten aikaisemmin on käynyt ilmi, ammattinäyttelijät eivät lähde pie-niin rooleihin, ja ulkonäkörajoitukset karsivat suuren osan halukkaista avustajista. Itsellenikin meinasi käydä köpelösti, kun kuvausaikataulu tuli vastaan eikä sijaista ollut löytynyt; oli aika ottaa kaikki keinot käyttöön. Otin yhteyttä läheisiini, joilta kysyin että tuntevatko he ketään, joka vastaisi ulkonäkövaatimuksiin. Loppujen lopuksi täydellinen kandidaatti löytyi perheenjäsenen entisestä kollegasta.

3.3 Palkkaus

Avustajien palkkiot eivät ole yleisesti ottaen suuria, ja suuremmissa elokuva-tuotannoissa ne muodostavat vain pienen osan budjetista. On kuitenkin ole-massa peruskaava, jota suuri osa suomalaisia elokuvatyöntekijöitä käyttää kun avustajia palkataan.

Finnkinon elokuvanäytöksiin käyvät vapaaliput ovat yleinen palkkio suoritetus-ta työstä, etenkin jos avustajamäärät ovat suuria. Saatujen elokuvalippujen määrä kasvaa jos kuvauksissa ollaan pidempään, tai keskellä yötä. Myös ra-hapalkkiot ovat mahdollisia, mutta esimerkiksi ohikulkijan roolissa ne eivät ole suuria: 20 euroa puhtaana käteen on yläraja jonka tuotantoyhtiöt voivat mak-saa yksittäisille henkilöille ilman verotusta (Vainio 2014, 13).

Kun kuvauksiin tulee avustamaan suurempi ryhmä esimerkiksi yhdistyksen, koulun tai yrityksen kautta, palkkaus pitää sopia jokaisen ryhmän kanssa. Kun paikalle halutaan todella paljon porukkaa, on helpompaa ottaa mukaan ryh-miä, jotka keräävät rahaa vaikka luokkaretkeen tai muuhun harrastustoimin-taansa. Yhdistykset ja yritykset, jotka harjoittavat arvonlisäverolaissa tarkoitet-tua liiketoimintaa saavat palkkionsa lisäksi 24%:n arvolisäveron (Verohallinto 2015).

Tatu ja Patu- elokuvassa avustajien palkkio maksettiin yksityishenkilöille elo-kuvalippuina, ja rahana yli 10 henkilön ryhmille. Ryhmille maksu hoidettiin ku-vausten jälkeen, heitä ohjeistettiin lähettämään lasku tuotantoyhtiölle. Emme lähteneet muihin maksuratkaisuihin ja palkkaneuvotteluihin käytännön syistä: avustajien suuren määrän takia olisi ollut hankalaa maksaa eri ihmisille eri palkkioita. Vaikka tiukka linja palkkauksessa aiheuttikin joissain ihmisissä ih-metystä ja kieltäviä vastauksia, olisi jokaiseen pyyntöön myöntyminen ollut tuotannollinen painajainen.

3.4 Kuvauksiin valmistautuminen

Kuten vanha sananlasku sanoo, hyvin suunniteltu on puoliksi tehty. Ja kun 2. apulaisohjaaja valmistautuu kuvauksiin, hänen täytyy valmistella myös jokai-nen avustaja joka on tulossa mukaan. Koska avustajiksi otetaan myös ihmisiä

joilla ei ole ollut aikaisempaa kosketusta kuvaustilanteisiin, on hyvä olettaa että jokainen heistä tarvitsee lisäinfoa. Tämän takia jokaiselle osallistujalle lähetetään sähköpostilla tiedote, joka kattaa tapaamisajan ja -paikan, pukeutumisohjeet sekä yleistä tietoa kuvaustilanteesta ja kuvattavasta elokuvasta. Kattava tiedote pitää sisällään vastauksen jokaiseen kysymykseen, joka avustajalla saattaa tulla mieleen. Näin ehkäistään sekaannukset ja hämminki ennen kuvausten alkua.

Informaatiotiedote kootaan call sheetien perusteella suunnitellusta aikataulusta ja työryhmältä kerätystä informaatiosta. Call sheet on elokuvatuotantojen viikkoaikataulu (Mielonen 2012, 7). Hyvin tehtyyn call sheetiin on merkitty aikataulun lisäksi avustajien määrä, ja kellonaika milloin heitä tarvitaan. Kuvaustilanteen ohjeet, elokuvan tiedote ja pukuohjeet puolestaan varmistetaan tuottajilta ja puvustukselta.

Kuvauksia ennen on hyvä tehdä nimilistat osallistuvista avustajista yhteystietoineen ja saapumisaikoineen. Järjestelmällisyys on tässä suhteessa kaiken A ja O, sillä kuvauspäivät ovat miltei aina hektisiä. Nimilista pitää 2. apulaisohjaajan kartalla avustajien tulemisista ja menemisistä, etenkin niinä päivinä, kun heitä tulee monta ja eri kellonaikoina.

Kanelia kainaloon, Tatu ja Patu!- elokuvassa tein avustajien tiedotteen juurikin yllämainitulla tavalla; olin saanut tuotantoyhtiöltä tiedotepohjan, jonka muokasin omien tarpeitteni mukaisesti (liite 1). Aikataulun ja tapaamispaikan suunnittelin call sheettein pohjalta (liite 2). Jokaisen avustajan kanssa tehdään myös sopimus tekijänoikeuksien luovuttamisesta, ja tuotantoyhtiön antaman pohjan mukaisesti tein nämäkin ennen kuvauksia.

4 SETISSÄ

Kuvauksissa jokaisella työryhmän jäsenellä on oma tehtävänsä suoritettavana. Kun on monta henkilöä työskentelemässä samaan aikaan yhdessä kuvauspaikassa, on tärkeää, että jokainen tietää paikkansa. Kuvauspäivänä 2. apulaisohjaajan pitää olla valmistautunut toimimaan työryhmän ja avustajien välissä: välittää informaatiota puolin ja toisin, ja pitää huolta siitä, että oman osa-alueen työt hoituvat sulavasti. Työtehtävät määräytyvät 2. apulaisohjaajalta pitkälti sen mukaan, millainen kyseisen päivän avustajatarve on.

4.1 Avustajien saapuminen

Avustajien saapuminen merkitään call sheettiin, ja heille määrätään oma tapaamispaikkansa kuvauspaikan läheltä mistä 2. apulaisohjaaja tulee heidät hakemaan. Tapaamispaikka pidetään kuitenkin tarpeeksi kaukana kuvauspaikasta, ettei työryhmää häiritä. Etenkin kun avustajamäärät ovat suuria, on heidät tärkeää pitää samassa paikassa. Tapaamispaikalta heidät ohjataan valmiiksi määrätylle alueelle, missä avustajat pääsääntöisesti odottavat kuvausten alkamiseen saakka.

Ajatuksen tasolla tapaamispaikka on hyvä käytäntö, mutta käytännössä se ei aina toimi. Kuvauspäivien hektisen luonteen takia tapaamispaikan ja -ajan tarkkuuden tärkeys korostuu, etenkin kun joku ei niitä noudata. Ideaalissa tilanteessa avustajat haetaan samasta paikasta samaan aikaan, kun taas todellisuudessa osa haetaan tapaamispaikalta, ja osa yksitellen kuvauspaikan ympäriltä. Ihminen on utelias eläin, ja hinku päästä kuvauksiin on kova. Tämä ongelma ilmenee erityisesti jos kuvaukset suoritetaan ulkona julkisessa tilassa, kuten Helsingin keskustassa. Sisätiloihin siirryttäessä avustajat on taas helpompi saada samaan aikaan liikkeelle, sillä tilat ovat kontrolloidumpia.

4.2 Sopimukset

Tekijänoikeus Suomessa suojaa ja edistää henkistä luomistyötä sen eri muodoissa, oli kyseessä sitten kirjallinen tai taiteellinen teos. Tekijänoikeus syntyy kun teos on luotu, ja oikeudet kuuluvat sen tekijälle. Tekijänoikeuden voi luovuttaa sopimuksella tai valtuutuksella, moraalisia oikeuksia koskevat rajoitukset huomioon ottaen kokonaan tai osittain. Tekijänoikeuden haltija voi muun muassa myöntää palkkiota vastaan käyttöluvan. Yhdistetyissä teoksissa, jollainen on tyypillisesti elokuva, valmistus- ja levitysoikeudet pyritään keräämään tuottajalle sopimuksin. Tuottajalla on tekijänoikeus jo julkaisemattomaan teokseen (Tekijänoikeudet 2015).

Yleisen käytännön mukaan elokuvan avustajat allekirjoittavat sopimuksen, jonka mukaan he luovuttavat tekijänoikeutensa tuottajalle siinä määrin kuin ne ovat luovutettavissa. Täten tuottaja saa levittää ja esittää kuvattua materiaalia

rajattomasti, ja palkkioksi avustaja saa joko rahakorvauksen tai elokuvalippu-palkkion. Tekijänoikeuksia koskeva sopimus tulee tehdä kaikkien asianomaisten kesken. Jos avustaja on alle 18-vuotias, on tekijänoikeusvastuu lapsen huoltajalla. Tällöin huoltaja allekirjoittaa kyseisen sopimuksen. Sopimusten funktio on todistaa tekijänoikeuksien luovutus, mutta niiden avulla pystyy myös pitämään kirjaa avustajista, heidän määrästä ja annetuista palkkioista. Itse ainakin kirjasin myös sopimukseen annetun palkkion, mahdollisen ryhmän nimen ja muut yksityiskohdat.

Kanelia kainaloon, Tatu ja Patu!- tuotannossa sopimukset jaettiin ja kirjoitettiin heti avustajien saapuessa paikalle; tällä tavalla varmistettiin että kuvausten lopussa jokainen on antanut sen eteenpäin 2.apulaisohjaajalle. Alle 18-vuotiailta huoltajan suostumus pyydettiin etukäteen, ja he toivat sopimuksen huoltajan allekirjoituksella kuvauksiin.

4.3 Toiminnan suunnittelu

2. apulaisohjaajalle toiminnan suunnittelu tarkoittaa avustajien sijoittamista kuvattavaan kohtaukseen, ja heidän liikkeidensä suunnittelua. Sillä, miten taustalla olevat henkilöt näkyvät suhteessa päänäyttelijöihin on suurikin merkitys, ja kuvausympäristö pyritään näyttämään mahdollisimman luonnollisena. Pienihäkkisen (2009, 29) mukaan avustajien siirtyessä settiin tarvitsee 1. apulaisohjaajan tai ohjaajan vain ohjata heitä toimimaan haluamallaan tavalla. 2. apulaisohjaajan tulee auttaa avustajia toimimaan oikein kuvaustilanteessa ja 1. apulaisohjaajan kanssa he pitävät huolen, että avustajat tietävät, mitä heidän tulee tehdä ja milloin.

Tatu ja Patu- elokuvassa ohjaaja ei osallistunut avustajatoiminnan luomiseen miltei lainkaan. Apulaisohjaaja saattoi antaa ehdotuksen toiminnasta, mutta ohjaajan pääfokus oli näyttelijöiden roolisuorituksessa. 2. apulaisohjaajana suunnittelin avustajatoimintaa apulaisohjaajan avustuksella; hänkin oli tehnyt kyseistä työtä monia kertoja aikaisemmin.

Omasta näkökulmastani avustajatoiminnan suunnittelu oli ajoittain hankalaa, sillä esimerkiksi kohtauksen pituus selvisi yleensä vasta harjoituksen tai kuvauksen jälkeen. Se myös saattoi vaihtua lennosta, kesken kuvaamisen. Tämän takia kohtauksen toiminnan harjoittelu avustajien kanssa oli tärkeää; kun koh-

taus, sen toiminta ja pituus olivat suurin piirtein selvillä, oli avustajille helpompi antaa neuvoja ja lisäohjeita.

4.4 Kuvauspäivät ilman avustajia

Vaikka 2. apulaisohjaajan pääsääntöinen työ liittyy avustajiin, häntä saatetaan tarvita kuvauksissa vaikkei avustajia olisikaan. Työtehtävät liittyvät apulaisohjaajan avustamiseen, näyttelijöiden informoimiseen ja työryhmän tiedonjakkoon.

Ensimmäisen kuvauspäivän ensimmäinen työtehtävä 2. apulaisohjaajalle on radiopuhelimien jakaminen työryhmälle. Hän numeroi puhelimet, ottaa käyttäjien nimet ylös ja pitää vara-akkuja hallinnassaan. Vastaavasti viimeisen kuvauspäivän viimeinen tehtävä on kerätä puhelimet, niiden akut ja muut lisälaitteet, ja pitää huolta että jokainen palauttaa ne. Koska radiopuhelimet on ensimmäisenä päivänä numeroitu, on helppo nähdä, jos joku ei radiopuhelinta ole palauttanut.

Jos kuvauspäivänä on paljon näyttelijöitä setissä, saattaa apulaisohjaaja tarvita apua heidän kanssaan. 2. apulaisohjaajan tehtävä on tällöin olla selvillä näyttelijöiden liikkeistä, heidän aikataulustaan pukumaskin ja mikrofoniin laitton kanssa, sekä valmiudesta settiin liikkumisessa (BBC 2016). Toinen apulaisohjaaja auttaa myös syöttöliikenteessä: jos näyttelijöiden aloituspaikka on kaukana kamerasta ja ohjaajasta, jonkun pitää olla näyttelijöiden lähellä. Näissä tilanteissa apulaisohjaaja antaa komennon "ole hyvä" radiopuhelimeen, jolloin 2. apulaisohjaaja toistaa tämän näyttelijöille.

5 VIESTINTÄ

Avain hyvin toimivaan työyhteisöön piilee kommunikaatiotaidoissa ja muiden ihmisten huomioimisessa. Jokaisen täytyy kantaa kortensa kekoon työryhmän hyvän sisäisen viestinnän edesauttamiseksi, niin meneillä olevaa kuvausjaksoa kuin myös tulevaisuutta silmälläpitäen. Elokuvan, tuotantoyhtiön ja työryhmän jäsenten kannalta on tärkeää, että kuvauksista jää kaikille positiivinen mieli.

On hyvä ottaa selvää, minkälaista viestinnän kuuluu olla 2. apulaisohjaajan näkökulmasta avustajien ja työryhmän kanssa. Mitä asioita kannattaa korostaa, ja mitä välttää; mitä viestintä on parhaimmillaan ja pahimmillaan? On muutama seikka, joka kannattaa pitää mielessä ensimmäisestä työpäivästä asti.

5.1 Avustajien kanssa

Tärkein muistettava asia 2. apulaisohjaajalle avustajien kanssa työskennellessä on se fakta, että *hän edustaa avustajien silmissä tuotantoyhtiötä, elokuvaa ja parhaassa tapauksessa koko elokuvateollisuutta*. Etenkin epäkohtelias käytös mustamaalaa tuotantoyhtiön mainetta ja pahimmassa tapauksessa pahan mielen saattama avustaja voi päätyä kertomaan kokemuksistaan lehdistölle (Pienihäkkinen 2009, 29). Vaikka 2. apulaisohjaaja olisikin harjoittelija, ensikertalainen tai konkari, työnimike sitoo hänet automaattisesti avustajien ja työryhmän väliin. Tämä kannattaa pitää mielessä kommunikoidessa ennen kuvauskuksia, niiden aikana ja niiden jälkeen.

Kun otetaan ensimmäisiä kertoja yhteyttä halukkaisiin avustajiin, on tärkeää olla mahdollisimman informatiivinen ja selkeä mahdollisista kuvausaikatauluista: sokerikuorruttaminen ei kannata, on parempi että faktat annetaan heti.

"Pääsisitkö avustajaksi meille ensi torstai-perjantai väliseksi yöksi, palkkioksi luvassa kaksi elokuvalippua?" on paljon parempi kysymys kuin pelkkä "pääsetkö avustajaksi torstaina?" Toisen apulaisohjaajan tehtävä on olla mahdollisimman läpinäkyvä ja realistinen mahdollisista avustajatarpeista, ja pitää huolta että avustajat ovat tietoisia tulevasta.

Kommunikointiin vaikuttaa myös 2. apulaisohjaajasta riippumattomia asioita, kuten epätietoisuus käsikirjoituksen suhteen ja aikataulumuutokset. Jos on pienikin mahdollisuus, että kuvausaikataulut saattavat muuttua, se on mainittava heti avustajahakijalle. Kun on soittanut tarpeeksi monta kertaa hakijoille, maininta "alustavista aikatauluista" ja "mahdollisista aikataulumuutoksista" alkaa tulla automaattisesti. Tällaisten tilanteiden jälkeen huomaa myös nopeasti, ketkä avustajahakijoista pystyvät reagoimaan nopeisiin muutoksiin. Näiden henkilöiden nimet kannattaa ottaa muistiin, sillä jos yhtäkkiä tarvitaankin avustajia nopealla aikataululla, he ovat yleensä valmiita tulemaan.

Kuvauspäivänä 2. apulaisohjaaja on se, jonka avustaja ensimmäisenä työryhmästä tapaa ja jonka kanssa hän kommunikoi eniten. Näin ollen 2. apulaisohjaajan tehtävä on pitää huolta, että avustajat ovat perillä tarpeellisista asioista; mitä tapahtuu, mihin aikaan ja onko muutoksia. Kuvaustilanteessa avustajien toiminnan ohjaus kannattaa olla yksinkertaista ja tehokasta. Tällöin kannattaa käyttää samaa toimintamallia kuin ohjaaja käyttää näyttelijöiden kanssa; avustajat tarvitsevat harjoituksen ja kuvauksen jälkeen aina palautetta. Koeta antaa lyhyt, käytännöllinen toimintaohje niin, että sitä ei voi tulkita väärin. *Varmista ilman alentuvaa sävyä, että ohjeet ovat menneet perille* (Rabiger 1997, 391). Yleensä toiminnan rakentamiseen ei ole varattu ylimääräistä aikaa, eli 2. apulaisohjaajan tehdessä töitä muu työryhmä odottaa kuvausvalmiutta. Työskentelyn pitää olla siis myös tarkkaa ja johdonmukaista.

5.2 Työryhmän kanssa

Keskikokoisessa suomalaisessa elokuvassa työskentelee noin 40 henkilöä, jotka toteuttavat varsinaisella kuvausjaksolla esituotantovaiheessa hyvin valmistellut suunnitelmat. Jokaisella heistä on jokin erityinen tehtävä, jonka toteuttaminen vaatii ammattitaitoa. On siis selvää, että kuvauspaikalla täytyy vallita jonkinlainen käskytyssuhde ja hierarkia, jotta yhteinen visio toteutuu.

Virallinen viestintä ja siihen liittyvät tavat ja tottumukset muodostavat elokuva-tuotannon perusrungon. Kaikki tietävät kuinka alan asiakirjoja luetaan ja mikä on oma rooli niiden luonnissa. Ne ovat kehittyneet koko elokuvan historian ajan nykyiseen muotoonsa (Mielonen 2012, 10-12; Kuitunen 2011).

Työryhmän välisen viestinnän välineitä elokuvauksessa ovat muun muassa sähköposti, call sheetit ja radiopuhelimet. Sähköposti toimii etenkin esituotannossa hyvänä viestintävälineenä, sillä se mahdollistaa viestin lähettämisen monelle ihmiselle samalla tallentaen aikaisemmat keskustelut, toisin kuin esimerkiksi puhelin. Call sheet on yleensä apulaisohjaajan luoma päiväkohtainen kuvausaikataulu, joka pitää sisällään kaiken tarvittavan tiedon kuvauspäivästä aikatauluineen, kuvauspaikkoineen, kohtausnumeroineen ja yksityiskohtineen. Tästä asiakirjasta löytyy myös tärkeät puhelinnumerot (tuotantokoordinaattori, apulaisohjaaja, runner), ja osastokohtaiset saapumisajat.

Radiopuhelimet toimivat ensisijaisina kommunikaatiovälineinä kuvaustilanteessa. Kun matkapuhelimien käyttö on kiellettyä, tämä on keino saada yhteys haluttuihin henkilöihin. Jokainen työryhmän jäsen ei kuitenkaan käytä radiopuhelinta, vaan ne jaetaan ennemminkin osastoittain; esimerkiksi ohjaaja ja kuvaaja pystyvät keskittymään työhönsä paremmin ilman tätä. Valoryhmä käyttää radiopuhelinta, mutta omalla kanavallaan, sillä on tärkeämpää että ryhmä pystyy kommunikoimaan keskenään.

Kuten avustajienkin kanssa, työryhmä tarvitsee tiedon mahdollisista muutoksista mahdollisimman pian. Apulaisohjaaja ja tuotantopäällikkö ovat vastuussa muutosten ilmoittamisesta eteenpäin työryhmälle, jolloin jokainen osasto voi tehdä omat muutoksensa.

5.3 Avustajaryhmien koordinointi

Kun kuvauksiin odotetaan tulevan samaan aikaan satoja avustajia, on hyvä suunnitella koko kuvauspäivä järjestelmällisesti alusta loppuun. Massakohtausten koordinointi ryhmien saapumisesta kuvausten loppumiseen asti on tehtävä, johon vaaditaan ennakosuunnittelua ja selvät sävelet. Työ on myös yhdelle ihmiselle vaativa, joten 2. apulaisohjaajalle kannattaa hankkia avustava työpari.

Suuret avustajaryhmät tuodaan kuvauspaikalle porrastetulla aikataululla, jotta välttyttäisiin ruuhkautumiselta. Koordinoinnin tulisi olla liukuhihnamaista; avustajat siistissä jonossa kuvauspaikalle, tarvittavat sopimukset ja tiedot kirjataan ylös, jonka jälkeen he menevät ennalta määrättyyn odotustilaan odottamaan lisäohjeita. Porrastuksen ja järjestelmällisen saapumisen tarkoituksena on myös edesauttaa kuvausryhmän työrauhaa, joka on ensisijaista.

Myös kuvaustilanteessa ryhmät on pidettävä yhtenäisinä, tulo settiin on taas hyvä porrastaa. Tämä käytäntö on tärkeää etenkin lapsiryhmien kanssa työskennellessä, muuten liikkuminen saattaa saada kaaosmaisia piirteitä. Jo ennen kuvauksia on hyvä ottaa selvää mahdollisista ryhmänjohtajista, jotka toimivat avustajaryhmien äänitorvina; näin pystyy antamaan myös heille vastuuta ryhmänsä liikkumisesta ja toiminnasta.

Suurten massojen toiminnan suunnittelu ja ohjeistus kuvaustilanteessa noudattaa samaa kaavaa kuin pienempien avustajamäärien kanssa: toiminnan ohjeistuksen pitää olla tehokasta, yksinkertaista ja tarkkaa. Tämän lisäksi kaivataan kärsivällisyyttä, sillä suurien ihmismäärien ohjeistaminen ei koskaan ole helppoa. Komento "hajaantukaa vasemmalle" toimii hyvin teoriassa, mutta se saattaa satojen ihmisten kanssa kuvauspäivänä toimia huonosti.

6 RISKIT JA ONGELMAT

Elokuvaus on projektityöskentelyä, joka saattaa lähteä liikkeelle erittäinkin nopealla aikataululla. Kun ennakkotyöskentelyä ei pystytä tekemään kunnolla, saattaa pinnalle nousta ongelmia, jotka olisi pystytty ratkaisemaan aikaisemmin. Kukaan ei myöskään pysty ennustamaan muuttujia jotka saattavat vaikuttaa kuvauspäivään: joku sairastuu, sää on huono, kuvaukset ovat myöhässä tai työn jälki ei vain tyydytä ohjaajaa. Ja kun tehdään töitä suuren ryhmän kanssa stressaavassa ympäristössä, voi ilmapiiri eskaloitua kireäksi nopeasti.

Riskien ja ongelmien ennaltaehkäisy on tärkeää, mutta on myös hyvä ymmärtää että kuvaukset harvoin sujuvat ongelmitta. Oli sitten kuvaaja, valomies tai 2. apulaisohjaaja, on ongelmanratkaisu hyvä omaksua yhdeksi työtehtävistä. Asenne ratkaisee, etenkin "kriisitilanteissa".

Ongelmanratkaisukykyäni Kanelia kainaloon, Tatu ja Patu!-tuotannossa testasi kolme seikkaa, joiden parissa oli eniten pulmia: aikataulut, yleiset väärinkäsitykset ja suuret ryhmät. Nämä vaikuttivat työskentelyyni 2. apulaisohjaajana

6.1 Aikataulut

Kokopitkän elokuvan kuvausten aikataulu näkyy call sheeteistä, jotka apulaisohjaaja tekee ennakkosuunnittelun mukaisten tietojen mukaan. Vaikka kuvaukset kestäisivät yhtäjaksoisesti kuukauden, tarkat call sheetit tehdään ja jaetaan noin viikon välein. Nopeatempoisissa kuvauksissa aikatauluihin voi tulla muutoksia helposti, joten on järkevämpää tehdä lyhyen aikavälin call sheetit.

Kanelia kainaloon, Tatu ja Patu!- tuotanto lähti liikkeelle nopealla aikataululla, mikä teki ennakkosuunnittelusta vaikeampaa. Suuri tekijä tässä oli myös se, että käsikirjoitus ei ollut valmis kuvausten alettua; se hioutui itse asiassa vielä viimeisellä kuvausviikolla. Tämä tarkoitti käytännössä sitä, että kuvausaikataulu ja avustajatarpeet muuttuivat jatkuvasti, mikä aiheutti minulle lisätöitä. Joskus tarve tiedetään vasta kuvausten alettua, kun suunnitelmat ja niiden toimitus realisoituvat (Vainio 2014, 7). Kuvausten muutokset eivät vaikuttaneet ainoastaan minuun, vaan myös avustajiin: saattoipa olla, että minulta pyydettiin tunnin varoitusajalla kymmenen ihmistä kuvauksiin aikaisemmin sovitun nollan sijaan. Kuvausajankohtien vaihtumiset hämmensivät myös avustamaan tulevia ihmisiä, joiden oli vaikeampi ymmärtää syitä muutosten takana. Suomalaisessa kulttuurissa sovitussa kellonajassa pysyminen on tärkeää, etenkin kun kyse on töistä. Kun itselleni valkeni kuvausaikataulun muutosherkkyys, tuli selväksi että asiasta pitää kertoa avustajakandidaateille heti ensimmäisten asioitten joukossa. Jos sovittiin tietyistä ajankohdasta, kerroin aina että aikataulut saattavat muuttua lyhyelläkin varoitusajalla, ja tässä tilanteessa olen uudestaan yhteydessä. Jonkun aikaa avustajia haettua pystyy myös kartoittamaan, ketkä avustajahakijat pääsevät kuvauksiin nopealla aikataululla. Näille ihmisille kannattaa soittaa ensimmäisenä, jos avustajia tarvitaan yllättäen.

6.2 Yleiset väärinymmärrykset

Vaikka pyrkimyksenä olisikin olla mahdollisimman selkeäsanainen ja tarkka, väärinymmärryksiä ja hämmennystä sattuu. 2. apulaisohjaajan ongelmat liittyvät lähinnä avustajien kanssa käytävään vuorovaikutukseen. Yleisimpiä ongelmia ovat:

1. Avustaja ei tule sovitusti kuvauksiin. Puhelimen ja sähköpostin välityksellä on yhteisesti sovittu kuvauksiin tulemisesta, mutta h-hetkellä avustajaa ei näy tai hän ei vastaa puhelimeen. Osa ihmisistä ilmoittaa, jos ei pääsekään paikalle, mutta osa jättää vain tulematta. Tähän kannattaa varautua erityisesti, jos kuvaukset ovat esimerkiksi hankalammassa paikassa tai yöaikaan. Jos mahdollista, kuvauksiin voi ennakkoon sopia tulevaksi ylimääräisiä avustajia; näin ennaltaehkäistään mahdollisen avustajakadon. Se, että avustaja ei tule kuvauksiin on yleisin väärinymmärryksistä, ja tähän kannattaa varautua henkisesti.

2. Avustaja tulee sopimatta kuvauksiin. Jotkut ihmiset tulkitsevat avustaja-haun kutsuksi tulla kuvauksiin mukaan. Etenkin jos aikataulu on kireä ja avustajia tarvitaan nopeasti, kommunikaation puute saattaa kostautua näissä merkeissä. Jos avustajia ei enää tarvita, se pitää ilmoittaa myös muille hakijoille. Tämä ongelma saattaa olla myös osoittautua positiiviseksi asiaksi, koska avustajia otetaan kuvauksiin mieluummin liikaa kuin liian vähän. Budjetti saattaa vain olla asiasta eri mieltä.

3. Avustaja tulee väärään aikaan kuvauksiin. Tähän voi vaikuttaa moni asia: kuvausaikataulu muuttuu, avustaja on myöhässä tai lukenut ohjeistuksen väärin. Tärkeintä on, että informaatio kulkee 2. apulaisohjaajan ja avustajan välillä, jotta molemmat ovat tietoisia toistensa liikkeistä. Tällöin pystytään helpommin kartoittamaan, onko järkevää ottaa kyseinen henkilö mukaan kuvauksiin. Nimittäin kuvausaikataulu ei avustajia odota, joten jos henkilö ei ole tarvittavaan kellonaikaan paikalla niin hän ei pääse kuvauksiin mukaan.

6.3 Suurien ryhmien hallinta

Massakohtaukset, etenkin lasten kanssa, ovat työläitä. Jotta ihmismassat näyttäisivät kuvassa tyydyttävältä, tarvitaan pelisilmää ja kokemusta. Ihmisten sijoittelu kuvaan ei myöskään onnistu pelkästään yhden ihmisen voimin, ihan teellisesti tilannetta hoitaa kolme ihmistä: yksi katsoo monitorilta miltä massat näyttävät kuvassa, ja kaksi koordinoi heitä ihmisten keskellä. Tuotannossamme tämä hoidettiin apulaisohjaajan, itseni ja tuottajan voimin.

Aikuiset ovat enemmän tai vähemmän tottuneet maailman ja työelämän vaatimuksiin ja rutiineihin, mutta lapsinäyttelijä on todennäköisesti mukana elokuvan teossa ensimmäisiä kertoja. Lapset eivät myöskään niin hyvin ymmärrä kuvaustilannetta, lapsen kyky käsittää maailmaa ei ole aikuisen tasolla. Siksi lapsinäyttelijän kanssa on hyvä ottaa huomioon joitakin asioita, joita ei aikuisten elokuvantekijöiden kanssa tarvitse edes miettiä (Tarvonen 2010, 5). Lapsiavustajien ohjaamiseen täytyy kiinnittää juurikin näistä syistä erityshuomiota. Se miten ohjeistetaan aikuista ei luultavasti toimi ryhmään alakouluikäisiä, etenkin kun he ovat ystäviensä seurassa. Lasten toimintaan vaikuttaa vahvasti laumakäyttäytyminen, ja heitä pitää ohjata tämän mukaan. Tässä tilanteessa 2. apulaisohjaaja toimii myös huoltajana, kaitsijana ja riidanselvittelijä-

nä. Toisaalta, kuten Vehviläinen toteaa (2001, 246-247), aikuisiin verrattuna nuorille esitetään suurempia neuvoja ja arvioita, eikä heiltä odoteta kykyä toimia täysin kompetentteina yhteisön jäseninä.

Kuva 2. Linnanmäen joukkokohtaus. Kuvaaja: Laura Mukkala

Joten kun kuvasimme Linnanmäellä massakohtauksia, minulla oli kädet täynnä. Kohtauksessa ryhmät esittivät yleisöä, joten pyrkimyksenä oli levittää heidän kuva-alaan laajasti, täyttäen joka kulma tasaisesti. Avustajia oli paljon joten aikaa yksittäisten ihmisten ohjeistukselle ei ollut, ja komennot pyrittiin tekemään koko ryhmälle. Tärkeää oli pysyä rauhallisena ja päättäväisenä; lapsille piti ilmaista että minä olin auktoriteetti, jonka mukaan liikkua.

Lapsiryhmien hallinnan ongelmiin vaikutti myös se, että 9-12 -vuotiaiden oli vaikeampi ymmärtää annettuja komentoja, etenkin kun suurin osa oli ensimmäistä kertaa kuvaustilanteessa. Lapsille opetetaan koulu- ja harrastuspiireissä juuri hyvää ryhmäkäyttäytymistä, johon kuuluu siistit rivit ja yhdessä pysyminen, joten ei ollut ihme, että pyyntömme *hajaantua* kuva-alassa oli ehdottomasti vaikeinta. Kavereista, eturivistä ja elokuvan näyttelijöistä irtaantuminen tuntui vaikealta, ja tällöin samoja komentoja saikin toistaa monta kertaa. Tärkeintä tässä tilanteessa on, ettei hymy hyydy ja hermot pysyvät kasassa.

7 YHTEENVETO

2. apulaisohjaajan työ voi tuotannosta riippuen olla helppoa, stressaavaa, palkitsevaa, tai kaikkea tuota. Vaikka työnkuvaan selkeästi kuuluisivat tietyt tehtävät ja toimintaohjeet olisi kerrottu monta kertaa, voi jokainen kuvauspäivä olla erilainen. Kun tuotannossa on avustajia, 2. apulaisohjaajan työskentely ei heijastu pelkästään työryhmään; hän on myös vastuussa avustavien henkilöiden työskentelystä ja hyvinvoinnista. Elokuvatuotanto on sekoitus taiteellista luomista ja teknistä osaamista, ja 2. apulaisohjaajan on hyvä löytää balanssi työryhmän ja avustajien välisenä viestinviejänä.

Opinnäytetyössäni olen kattavasti vastannut tutkimuskysymyksiini 2. apulaisohjaajan työnkuvasta sisältöineen. Tutkiessani työnkuvaa lähdemateriaalin ja kokemuksieni perusteella havahduin siihen, kuinka 2. apulaisohjaaja on käytännössä täysin muiden työryhmän jäsenten päätösten armoilla. Oli se sitten muutos käsikirjoituksessa, budjettikysymys tai ohjaajan päätös, toisen apulaisohjaajan tehtävä on tehdä parhaansa annettujen raamien sisällä. Nämä raamit saattavat muuttua tuotannon aikana, ja 2. apulaisohjaaja mukautuu näihin muutoksiin. Omaan työhöni kuvauksissa vaikuttivatkin jatkuvat muutokset, jotka kieltämättä toivat ylimääräistä stressiä. Vaikka yllätyinkin työmäärän suuruudesta, oli tuotantoyhtiön tuki ja ohjaus itselleni kallisarvoista.

En voi lähteä vertailemaan 2. apulaisohjaajan tehtävääni muihin tuotantoihin omasta näkökulmasta, koska tein työtä ensimmäistä kertaa, ja nyt olenkin kiinnostunut kuulemaan erilaisia kokemuksia työstä. Minua kiinnostaa myös nähdä, mitä tulevaisuus tuo tekijöille. Tuleeko 2. apulaisohjaaja yleisesti olemaan harjoittelija vai palkkatyöläinen? Kuka määrää tämän ja millä perusteilla? Palkkauksessa, työkokemuksessa ja ammatillisissa taidoissa on kuitenkin eroja, jotka pitää ottaa huomioon.

Kuten aikaisemmin sanoin, tämän opinnäytetyön aihe on valittu myös itseäni varten. Koska 2. apulaisohjaajan työ oli ennen itselleni tuntematon, halusin käydä järjestelmällisesti läpi kokemani työprosessin. Työtehtävä on rankka, etenkin harjoittelijalle, mutta se palkitsee moninkertaisesti. 2. apulaisohjaaja saa olla oman työnsä lisäksi ylpeä avustajien panostuksesta; itse ainakin kohdasin kärsivällisiä, ymmärtäväisiä ja innokkaita ihmisiä tuotannon aikana, jotka

olivat valmiita tulemaan uudestaan avustajiksi vaikka heti seuraavana päivänä.

LÄHTEET

Antti Holma ja Riku Nieminen tähdittävät Tatu ja Patu -elokuva. 2015. Otava. Saatavissa: <http://www.otava.fi/medialle/uutiset/2015/tatu-ja-patu-elokuva/#.VuhUIRJ96Rs> [viitattu 15.3.2016]

Arvolisäverotus- yhdistys ja säätiö. 2015. Verohallinto. Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ja_saatio/Arvonlisaverotus [viitattu 2.3.2016]

Catliff, S & Granville, J. 2013. The casting handbook. Oxon: Routledge.

Hyytiä, R. 2004. Ennen kuin kamera käy. Hollola: Taideteollisen korkeakoulun julkaisu A50.

Irving, D, K. 2010. Fundamentals of film directing. North Carolina: McFarland & Company, Inc.

Kingdon, T. 2004. Total Directing. Los Angeles: Silman-James Press.

Kälkäinen, A. 2015. Suositusta kirjasta suosituksi elokuva-adaptaatioksi? Theseus. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/90338/Anni_Kalkainen.pdf?sequence=1 [viitattu 19.3.2016]

Luostarinen, K. 2015. Tuotannon, ohjaajan ja työryhmän ristitulella. Theseus. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/89707/luostarinen_kaisa.pdf?sequence=1 [viitattu 6.3.2016]

Mielonen, J. 2012. Suomalaisen elokuvatuotannon sisäinen viestintä apulaisohjaajan näkökulmasta. Theseus. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/38484/mielonen_joona.pdf?sequence=1 [viitattu 14.3.2016]

Mikä on avustaja? 2016. Wwww.avustajat.fi. Saatavissa: http://www.avustajat.fi/avustajan_tehtavat.php [viitattu 29.2.2016]

Nemy, P. 1999. Get a reel job. California: Angel's Touch Productions.

Oksman, R. 2013. Projektijohtaminen suomalaisessa tv- ja elokuvatuotannossa. Helsinki: Aalto University publication series.

Pienihäkkinen, P. 2009. Apulaisohjaaja- kuka, mitä, miksi? Theseus. Saatavissa:

<http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/10396/Pienihäkkinen.Piia.pdf?sequence=1> [viitattu 7.3.2016]

Profile: 2nd assistant director. 2016. BBC. Saatavissa:

<http://www.bbc.co.uk/academy/production/article/art20130702112135906> [viitattu 22.3.2016]

Rabiger, M. 1997. Directing- film techniques and aesthetics. Oxford: Focal Press.

Seger, L. 1992. The art of adaptation: turning fact and fiction into film. New York: Henry Holt and Company, Inc.

Tarvonen, E. 2010. Aikuisten oikeesti- kuvauksissa lapsinäyttelijän kanssa. Theseus. Saatavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/22533/Tarvonen_Essi.pdf?sequence=1 [viitattu 10.3.2016]

Tekijänoikeus Suomessa. 2015. Wikipedia. Saatavissa:

https://fi.wikipedia.org/wiki/Tekij%C3%A4noikeus_Suomessa [viitattu 7.3.2016]

Vainio, J. 2014. Avustajien roolitus kotimaisissa fiktioituotannoissa. Theseus. Saatavissa:

<http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/76319/J.Vainio%20oppari.pdf?sequence=1> [viitattu 7.3.2016]

Valkonen, S. 2012. Television merkitys lasten arjessa. Tampere: Tampere University Press.

Vehviläinen, S. 2001. Ohjaus vuorovaikutuksena. Helsinki: Gaudeamus Kirja.

Virtanen, J. 2012. Roolitusprosessi tuotannollisesta näkökulmasta. Helsinki: Aalto-yliopiston julkaisu. Saatavissa:

https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/3877/optika_id_112_virtanen_jarno_2012.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 27.3.2016]

KUVALUETTELO

Kuva 1. Elokvatuotannon komentoketju. Luostarinen, K. 2015. Theseus.

Saatavilla:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/89707/luostarinen_kaisa.pdf?sequence=1 [Viitattu 1.3.2016]

Kuva 2. Linnanmäen joukkokohtaus. Kuvaaja: Laura Mukkala. 10.2.2016

Avustajaohjeistus

Dionysos Films Oy

Kanelia kainaloon, Tatu ja Patu! 11. Helmikuuta 2016

Avustajan rooli: Linnanmäen yleisö

Tapaamispaikka ja aika: 11.2, klo 19:00, Linnanmäen pääportti, Tivolikuja 1, Helsinki.

Tapaamispaikalla ja kuvauspaikalla teitä on vastassa **2.apulaisohjaaja Laura Mukkala**

Jos kuvauspäivänä ilmenee jotain yllättävää tai on vaikea löytää perille, niin soittakaa Lauralle.

Suosittelahan julkista liikennettä saapuessanne paikalle, sillä Linnanmäen läheisyydessä toimiva parkkipaikka on maksullinen. Mikäli tulette paikalla julkisilla, niin www.reittiopas.fi sivuilta kannattaa vielä tarkistaa paras reitti paikalle.

Dionysos Films Oy

Pengerkatu 18 A LH 4, 00500 Helsinki

CALL SHEET – TATU JA PATU

PÄIVÄ#1	CALL TIME	ROLL TIME	RUOKAILU	PURKU ALKAA	PÄIVÄNVALO
Tiistai 15.2.2015	12:30	13:30	14:40	19:50	09:18-15:12

SPECIAL:	TÄRKEITÄ YHTEYSTIETOJA:
Lokaatiot: 1.KESKUSKATU, osoite: Keskuskatu 2 Työaika setissä (8h): 12:30-21:00 CALL TIME: 12:30 Valo: 12:30 Kamera: 12:30 Grip:12:30 Rekvi: 12:30 Puku/maski:12:00 Maskibussi: 11:50	Tuottaja Tuottaja Tuotantopäällikkö Apulaisohjaaja 2.Apulaisohjaaja Järjestäjä Runner Catering Valmiina setissä 15 min ennen call time.

TIME	Scn	Pgs / Scr d	I/E	D/N	SET – SYNOPSIS	Actors:	Special:
HARJOITUS (Ohj+näyttelijät) K46 11:50-12:20							
CALL TIME 12:30							
RAKENNUS 12:30-13:30							
13:30-14:40	46	1 1	EXT	Aamu	KESKUSKATU Tatu ja Patu tulevat Keskuskadulle kuusi mukanaan.	TAT. PAT.	Extra: Mainoskylttimies 10 ohikulkijaa
RUOKAILU 14:40-15:10 / Näyttelijät ja Rike 15:10-15:40							
NÄYTTELIJÄHARJOITUS 14:40-15:10							
RAKENNUS 15:10-16:10							
16:10-18:40	24	2 3/8 1	EXT	Ilta	KESKUSKATU Tatu ja Patu päättävät ostaa koulujupin Veeralle	TAT. PAT. ISÄ. ISO. PIK.	Extra: Mainoskylttimies 10 ohikulkijaa
HARJOITUS 18:40-18:50							
18:50-19:20	34	2/8 1	EXT	Ilta	KESKUSKATU Veera saapuu Stokkan luokse. Asiakkaat poistuvat.	VEE.	Extra: Mainoskylttimies 10 ohikulkijaa
19:30-19:50	36	2/8 1	EXT	Ilta	KESKUSKATU Veera löytää mainoskyltin ja saa idean	VEE.	Extra: Mainoskylttimies 10 ohikulkijaa
PURKU 19:50-21:00							
							4 1/8 pgs

PUKU/MASKIN AIKATAULU:

Näyttelijä	Rooli	Puku/maski	Valmis setissä	Huomio
Antti Holma	TAT. Tatu	12:20	13:20	Harjoitus 11:50
Riku Nieminen	PAT. Patu	12:20	13:20	Harjoitus 11:50
Eedit Patrakka	VEE. Veera	17:30	18:30	
Juha Jokela	ISÄ. Isä	15:00	15:40	
Anni Jokela	ISO. Isosisko	15:00	15:40	
Eevi Jokela	PIK. Pikkusisko	15:00	15:40	

AVUSTAJIEN AIKATAULU :

Nimi	Rooli	Paikalla	Valmis setissä	Huomio
-	Mainoskylttimies	12:40	13:10	
-	10 ohikulkijaa (K46)	12:40	13:10	
	10 ohikulkijaa (K24)	15:20	15:50	
	10 ohikulkijaa (K34.36)	17:50	18:20	